

M U Z E J P R I M E N J E N E U M E T N O S T I
B E O G R A D
Vuka Karadžića 18

ŽENSKA MODA OD SREDINE XIX VEKA DO TRIDESETIH GODINA XX VEKA
(Iz zbirke Muzeja primenjene umetnosti)

I Z L O Ž B A

decembar 1966.

Tekst kataloga, priprema i postavka izložbe,
Dobriła Stojanović, kustos

ŽENSKA MODA OD SREDINE XIX VEKA DO TRIDESETIH GODINA XX VEKA

(Iz zbirke Muzeja primenjene umetnosti)

Pripremajući ovu izložbu želeli smo da našim posetiocima prikazemo materijal do koga se danas teško dolazi, jer je često uništavan, pošto nije dovoljno cenjen. Ova vrsta predmeta čuvana je najčešće samo iz pijeteta vezujući se za neku uspomenu ili značajan datum u porodici.

Odevanje je važna komponenta u razvoju jednog naroda, ili određene društvene sredine, jer ilustruje i odražava ne samo njegove ekonomske mogućnosti već i smisao i osećanje za lepo. Način odevanja u pojedinim istorijskim razdobljima je u izvesnom smislu ne samo odraz načina života, već i umetničkog shvatanja i stremljenja svoga vremena.

Zbirka kostima Muzeja primenjene umetnosti sadrži predmete uglavnom ženske odeće, ne starije od sredine XIX veka, što je tematski i diktiralo ovu izložbu. Izloženi predmeti nose karakteristike evropskog načina odevanja ovog vremena. Dobijanjem samo stalnosti i obogaćivanjem građanskog društva u Srbiji dolazi do niza neminovnih promena, pa i izmena u odevanju.

Žene u Srbiji prihvataju evropsku modu sredinom veka, a ona se sasvim odomaćuje sedamdesetih godina. Uzori odevanja postaju evropski centri Beč, Pešta i Pariz. Još u prvoj polovini XIX veka u Pešti izlaze časopisi namenjeni našim ženama, koji iz evropskih listova, naročito bečkih i pariskih, donose litografsane modne dodatke u boji, propraćene potrebnim objašnjenjima. Prikazana odeća je najčešće ženska, ali se javljaju ilustracije i muškog odela. Posle šezdesetih godina u beogradskim novinama se pojavljuju ne samo modeli već i krojevi sa potrebnim uputstvima.

Na osnovu sačuvanog arhivskog materijala vidi se da su još četrdesetih godina XIX veka sem luksuznih tkanina u Srbiju donesene i gotove haljine i razni modeli i modni detalji. Roba je uvožena iz Austrije, Francuske, Nemačke i Engleske. U isto vreme pojavljuju se i prvi krojači koji u Srbiji rade po najnovijim bečkim i francuskim žurnalima. Potpunim orijentisanjem na evropski način odevanja u Srbiji se uvoze, ali i proizvode haljine sa svim pratećim detaljima, kojima naročito obiluje druga polovina XIX veka.

Mada se zbog specifičnih političkih prilika Srbija relativno kasno uključuje u evropski način odevanja, ona ni po čemu ne pokazuje provincijske elemente, nego naprotiv istovremeno prati sve modne novosti, koje tokom druge polovine XIX veka donose Beč, Pešta i Pariz, centri koji su uticali i na formiranje ukusa novostvorenog i obogaćenog građanskog staleža u Srbiji.

Devetnaesti vek, naročito njegova druga polovina je period kad se zahvaljujući tehničkim pronalascima i naglom razvoju industrije stvara mogućnost proizvodnje različitih vrsta tkanina kao i njihovo olakšano dezeniranje. Zahvaljujući Žakarovom

pronalasku mehaničkog razboja 1837 godine, na tržište se iznosi veliki izbor najraznovrsnijih tkanina. Ovim pronalaskom je omogućena proizvodnja i najfinijih, ranije basnoslovno skupih materijala kao što su tilovi i razne čipke, koji se sad na jednostavan način i relativno jeftino proizvode u velikim količinama. Ovo je omogućilo ljudima prosečnih finansijskih mogućnosti da se odeavaju u fine materijale, koji su ima ranije, dok je sve baziralo na ručnoj izradi bili nedostupni. Vrlo značajan izum za omasovljenje proizvodnje odeće je pronalazak šivaće mašine, koja je takodje produkt XIX veka, njeno otkriće je uticalo na razvoj konfekcije koja se sada prodaje po pristupačnim cenama u velikim modnim kućama, koje se otvaraju u mnogim evropskim gradovima.

Odevanje žene druge polovine XIX veka u celini i detaljima nosi pečat umetničke klime svoga vremena za koju je karakteristično smenjivanje tzv. istorijskih stilova. Odelo u celini, a naročito u detaljima reminiscira na ranije stilske epohe rokoko, barok, renesansu, a ima i elemenata klasicizma. Moda postaje internacionalna, čemu doprinose česte svetske izložbe koje se održavaju u najvećim evropskim gradovima počev od sredine prošlog veka. Dolaskom na vlast Napoleona III, naročito zaslugom njegove žene Evgenije, centar mode postaje Pariz.

Srbija se uklopila u evropski način odevanja u vreme nošenja krimonoline, zatim, silueta naše žene prati modu turnira, pa prihvata korset koji se nosi preko jako drapirane suknje. Oko devedesete godine modno obeležje postaje šlep. Za kraj XIX veka karakteristične su haljine zategnute u struk i visoki okovratnici. Suknja je izrazito šira i u donjem delu što najavljuje dolazak zvonaste suknje koja se nosi početkom XX veka. Silueta žene na pragu novog stoleća karakteriše se isticanjem grudi i uvlačenjem stomaka što se postiže nošenjem visokog korseta. Nervozni i živi oblici ženske odeće u prvoj deceniji ovog veka oslobadjaju ženu preteranog uvijanja u tkaninu što je diktirala prethodna moda.

Poslednjih godina XIX veka kad se žena više angažuje sportom dolazi do izmena u izvesnim delovima ženske odeće, koja dobija neke karakteristike muškog odevanja. Tokom Prvog svetskog rata žena postaje nezavisnija i teži za praktičnijim odevanjem, što prirodno utiče na kreiranje modela. Sve je bilo nadahnuto željom za slobodom, jednostavnošću i svežinom. Širila se potreba za sportom u svim društvenim slojevima. Posle velikih ratnih potresa u odevanju se otišlo u krajnost. Suknje su se postepeno kratile, tako da 1928 godine jedva pokrivaju kolena. Korseti su potpuno isčezli, a struk se spustio do kukova. Lišena ženstvenosti ova silueta ne izgleda graciozna, ako se posmatra iz perspektive vremena kad težnja za isticanjem prirodnih oblika dolazi do izražaja. Težnja ka dečaćkom izgledu žene ne traje dugo. Tridesetih godina suknja se opet produžava do listova, struk je na svom prirodnom mestu, a dužina suknje se neznatno menja. Osnovna težnja u odevanju žene i dalje je konstantna želja za što većom praktičnošću, prirodnošću i slobodom u kretanju.

Dobriła STOJANOVIĆ

K A T A L O G

HALJINE

1. H a l j i n a, svečana (gornji deo)-svetlosmdji rips moare sa utkanim atlasnim prugama. Postava belo platno. Struk jako naglašen sa umetnutim fišbajnama. Srednji deo spreda i pozadi završen uglasto, izrazito veliki, blago zašinjjen izrer. Rukavi kratki, ravni. Ukrašen dugim naborima, pozamenterijskim ukrasom i resama iste boje.
Okolo 1862. Inv.br. 2180

2. H a l j i n a -prugasti, terakota šanžan taft i atlas, postava platnena. Haljina je sečena u struku, ima uzani pojas, struk podignut. Suknja duga, u začnjem delu nešto duža i bogato nabrana. Okovratnik stojeći, niži. Zakopčava se spreda bakarnim dugmadima. Rukavi dugi, sa manžetama ukrašenim širim naborima.
Srbija, oko 1865. Br.knjige ulaska 2851

3. H a l j i n a, venčanica -beli atlas postavljen belim platnom. Gornji deo haljine pripijen uz telo; nije sečena u struku. Dole u zadnjem delu haljina šira i znatno duža. Na prednjem delu ukrašena poprečnim naborima. Oko srednjeg umetnutog dela, po donjoj ivici i oko rukava ukrašena sitnim naborima. Rukavi tričetvrt. Izrez četvrtasti. Na desnoj strani u donjem delu našiven džep ukrašen naborima.
Beograd, 1878. Br. knjige ulaska 4592

4. H a l j i n a -oker atlas, ukras od srednjeg atlasa i svetlosmedje mašinske čipke, postava platnena. Gornji deo se zakopčava spreda dugmadima. Na grudima, oko vrata, oko rukava i na suknji ukrašena čipkom. Izrez ovalan sa uskim podignutim okovratnikom. U donjem delu, ravnih, sa strane zasečenih rukava, i u donjem delu haljina ukrašena nabranim srednjim atlasom. Haljina je duga, nešto duža i jako nabrana u zadnjem delu. U donjem delu je ukrašena sa dva šira plisirana volana.
Srbija, oko 1880. Inv. br. 1975

5. H a l j i n a -svetlosmedji taft, iz dva dela. Gornji deo jako naglašava struk, ukrašen kosim naborima na prednjem delu. Rukavi pravi u gornjem delu ukrašeni mašinskom čipkom. Okovratnik, takođe ukrašen čipkom. Zakopčava se spreda kopčama. Gornji deo postavljen platnom. Suknja šira, blago nabrana, na prednjem delu ukrašena užim plisiranim volanom.
Srbija, oko 1890. Inv. br. 2001

6. H a l j i n a -venčanica-beli atlas, potsuknja od belog platna, ukrašena porubima i čipkom. Haljina iz dva dela nabrana i znatno duža u zadnjem delu. Na grudima i podignutom okovratniku ukrašena belim muslinom. Rukavi jako prošireni i nabrani u gornjem delu "à gigot". Na suknju pričvršćena bela mašna i buket veštačkog cveća.
Kladovo, kraj XIX veka Br. knjige ulaska 1168/a

7. H a l j i n a -ružičasti atlas ukrašen izvezenim cvetnim granama, zlatnom žicom, dvodelna. Bluza sa naglašenim strukom, dugim rukavima gore ubranim "à gigot" sa reverima, kragom i

žaboom od vezenog tila. Zakopčava se spređa kopčama. Suknja pozadinabrana i znatno duža.

Vranje, kraj XIX veka

Inv. br. 2203

8. H a l j i n a -crvenozeleni šanžan rips, dvodelna. Suknja postavljena zelenim atlasom, gornji deo svetlosmedjim sa belim zvezdicama. Bluza ima uglasti izrez, zakopčava se spređa sitnim dugmadima. Rukavi su dugi, u donjem delu, proširenom i prosečenom, ukrašeni apliciranim floralnim ornamentima i crnom mašinskom čipkom. Suknja široka, zadnji deo ubran i znatno duži.

Beograd, kraj XIX veka

Inv. br. 1973

9. H a l j i n a -crni brokat sa utkanim krupnim cvetnim ornamentima, dvodelna, bluza postavljena belim platnom. Bluza sa naglašenim strukom, uglastim izrezom, spređa se zakopčava sitnim dugmadima. Rukavi gore ubrani, dole rasečeni, završeni širim volanom od mašinske čipke. Suknja pozadi ubrana i znatno duža. S unutrašnje strane donje ivice sukne našiven volan od crnog tafta sa umetkom od čipke.

Beograd, kraj XIX veka

Inv. br. 1997

10. H a l j i n a -crni atlas sa utkanim sitnim trouglima, dvodelna. Postava crni saten. Bluza sa plastronom i visokim okovratnikom od crnog tila, vezanim sredjim svilenim koncem. Rukavi ravni, do lakta dvostruki, ukrašeni crnim resama koje ukrašavaju i bluzu. Suknja blago nabrana i nešto duža u zadnjem delu. U donjem delu ukrašena ravnim volanom i našivenom trakom od mašinske čipke.

Srbija, kraj XIX, poč. XX veka

Inv. br. 1998

11. H a l j i n a - ružičastožučkasta svila, postava ružičasto platno, dvodelna. Struk na bluzi jako istaknut, sa umetnutim fišbajnim. Rukav širi u gornjem delu naročito u visini lakta, a u donjem delu se naglo sužava. Visok okovratnik sa plastronom od belog voala. Oko njega ležeći širok okovratnik, do struka, ukrašen apliciranim grozdovima; isti ukras se pojavljuje i na donjem delu rukava. Donji deo bluze ukrašen porupčićima i pojasom. Suknja krojena iz delova, nešto šira na zadnjem delu i znatno duža. U donjem delu sukne aplicirani grozdovi sa lišćem od mašinske svetlosmedje čipke.

Kragujevac, oko 1903.

Inv. br. 1963

12. H a l j i n a, večernja -crni atlas, ravno krojena, do gležnjeva, rukavi kratki, kimono. Preko haljine celom dužinom prevučeni crni til, nešto duži od haljine, naročito u zadnjem delu, izvezen crnim perlama i šljokicama. Vezeni su stilizovani cvetni ornamentima.

Okolo 1913.

Br. knjige ulaska 1989

13. H a l j i n a, večernja -svetlozeleni atlas, ravno krojena, do gležnjeva, bez rukava. Pokrivena sivkastim tilom ukrašenim šljokicama, kamenjem i vezanim raznobojnim girlandama i venčićima. Na ramenima šire naramenice od štrasa i zlatnog konca koje se produžavaju u rasečeni kimono rukav od tila. Til na jednoj strani pokupljen i duži.

Okolo 1913.

Inv. br. 2204

14. H a l j i n a -svetloljubičasta svila, ukrašena vezom od zlatnih i ljubičastih perli, bisera i ljubičastog stakla. Gornji deo postavljen platnom. Struk širok, suknja nabrana, tunika asimetrična, rukavi kratki, zasečeni. Izrez dubok, uglast. Na grudima, ledjima i ispod tunike ukras od crne mapinske čipke.

Okolo 1916.

Br. knjige ulaska 4567

15. H a l j i n a, večernja -crni til po celoj površini našivene šljokice, postava crni til. Našivanjem šljokica izvodjeni su ornamentu u vidu voluta, a u donjem delu haljine naturalistički cvetovi ruže. Šljokice, po celoj površini haljine crne, a ruže u dva tona ružičaste, dve ljubičaste i zlatne boje. Našivene su i zlatne perle, srebrna nit i brušeno ljubičasto staklo. Haljina je kratka, ravno krojena sa ovalnim izrezom i bez rukava.

Okolo 1925.

Br. knjige ulaska 2542

16. H a l j i n a, večernja -svetlozeleni pan, ukrašena vezom perlama, na ramenima i oko kukova. U donjem delu našiven til u boji pana, nejednake dužine. Haljina je kratka bez rukava, sa ovalnim izrezom i spuštenim strukom.

Okolo 1925.

Inv. br. 1900

17. H a l j i n a -svetlozeleni žoržet, nejednake dužine, pozadi duža. Izrez uglasti. Rukavi dugi, u donjem delu ukrašeni plisiranim, uzanim volanom. Haljina usečene ispod kukova i odatle jako zvonasta. Struk naznačen sa nekoliko poprečnih ušitaka.

Beograd, okolo 1929.

Inv. br. 1897

18. H a l j i n a, svečana -crni žoržet, u gornjem delu i na ruka vima ukrašena crnom mašinskom čipkom. Izrez je mali, ovalan. Rukavi u srednjem delu prošireni a u donjem suženi. Pojas ukrašen koptčom od štrasa. Haljina je duga u donjem delu, ispod kukova jako proširena, koso krojenim klinovima.

Beograd, okolo 1930.

Br. knjige ulaska 2852

19. H a l j i n a, večernja -crni atlas, gornji deo i rukavi od crnog tila, sa nalepljenim crnim ukrasom. Izrez mali, šiljati. Rukavi dugi, uzani. Haljina je dugam koso krojena, blago označava struk, pri donjoj ivici neznatno zvonasta.

Pariz, okolo 1930.

Br. knjige ulaska 4552

20. H a l j i n a, večernja -vrni mrežasti til, delom izvezen belim svilenim koncem. Haljina duga, iz jednog dela. Izrez dubok, haljina bez rukava. Na grudima i ledjima ukrašena ukrštenom crnom somotskom trakom, od koje su i naramenice. Isti ukras je i na donjoj ivici haljine. U donjem delu šira sa strane ukrojena i nabrana. Haljina je dopunjena kombinezonom od crne svile koji ukrašavaju dva široko nabrana volana.

Okolo 1930.

Br. knjige ulaska 4934

BLUZE

21. B l u z a -beli prugasti batist, postavljen običnim batistom. Nosi se preko suknje. Struk jako naglašen, sa umetnutim fišbajnim, prednji deo nešto duži. Na prednjem delu zrakasti nabori upravljani ka struku. Bluza je u gornjem delu jako nabrana, ukrašena riševima. Okovratnik visok, ukrašen na isti način. Rukavi uzani, dugi, na ramenima ukrašeni sa po dva nabrana volana.

Poč. XX veka

Inv. br. 2181

22. B l u z a -kombinacija crnog ripsa i tila po kome su našiveni crni širiti. Isti ukras je i na našivenim širim manžetama, na kojima je sa strane i veća mašna od ripsa. Okovratnik je mali. Bluza jako ukrojena u struk, nejednake dužine.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4557

23. B l u z a -crni markizet, na grudima, ledjima i ramenima ukrašena vezom. Ornamenti su biljni, vezeno je crnim svilenim koncem. Izrez je ovalan, rukavi tričetvrt, kimono. Bluza je do struka.

Oko 1912.

Br. knjige ulaska 4746

24. B l u z a (deo) -crna ripsana traka spajana svilenim koncem "point lace". Ornamenti stilizovani, biljni. Bluza je do struka.

Beograd, oko 1912.

Br. knjige ulaska 5339

25. Bluza (delovi) -svetlosmedja traka sastavljena lanenim koncem -"point lace". Ornamenti su stilizovani, biljni. Bluza do struka, rukav kimono, širi. Nedostaje jedan rukav.

Beograd, oko 1912.

Br. knjige ulaska 5397

26. B l u z a -kombinacija crnog muslina, u gornjem delu, i tašta u donjem. Postavljena crnim tilom. Okovratnik visok ukrašen azurom. Zakopčava se na ledjima. Po sastavu tkanina kao i na rukavima ukras vezen crnim svilenim koncem.

Oko 1914.

Br. knjige ulaska 4558

27. B l u z a -beli markizet, nosi se preko suknje. Rukavi pravi, dugi, završeni nabranim volanom. Bogat okovratnik iz tri dela, prednji u vidu revera. Okovratnik oivicen širom belom masinskom čipkom. Bluza se zakopčava spređa sitnim pletenim dugmadima. Na okovratniku, naramenicama i oko rukava ukrašena uzanim azurom.

Beč, oko 1915.

Inv. br. 1961

OKOVRATNICI

28. O k o v r a t n i k -bela kleplovana čipka, visoki, stojeći sa fišbajnama. Ornamenti stilizovani, biljni.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4763

29. O k o v r a t n i k -oker til izvezen svilenim koncem u dve nijanse iste boje. Širok, okrugao, od spoljne ivice zasečeno ka sredini okovratnika 16 dužih jazičaka. Ornamenti su stilizovani, biljni i vijugava linija.

Oko 1903.

Inv. br. 2175

30. O k o v r a t n i k -svetlosmedja, briselska, kleplovana čipka, ukrašena volutama i stilizovanim svetovima, prvenstveno lalama.

Oko 1903.

Br. knjige ulaska 588

31. O k o v r a t n i k -svetlosmedji, rađjen lanenim koncem tehnikom "point lace". Uzan, dug, iz dva dela, ukrašen stilizovanim cvetovima i listovima.

Oko 1903.

Br. knjige ulaska 5338

32. O k o v r a t n i k, za bluzu -beli batist, ukras beli vez, mašinski. Okovratnik je vrlo uzan, našiven na platnenu stojeću traku.

Beograd, oko 1911

Br. knjige ulaska 5073

33. Okovratnik, za bluzu -svetlosmedja, uzana mašinska čipka, našivena na stojeću traku od batista iste boje.

Beograd, oko 1911

Br. knjige ulaska 5079

34. Okovratnik, za bluzu -bela čista svila, ukrašena vezom, svilenim koncem u više boja. Ornamenti stilizovani geometrijski.

Beograd, oko 1911.

Br. knjige ulaska 5080

35. Okovratnik -svetlosmedja kleplovana čipka, ukrašena stilizovanim biljnim ornamentima. Okovratnik je u zadnjem delu širi, krojen ravno.

Oko 1914.

Inv. br. 2229

36. Okovratnik -beli organdi, kao ukras na zadnjem delu, a delom i na prednjem našivena traka ukrašena belim vezom. Okovratnik je u zadnjem delu širi, krojen ravno.

Oko 1914.

Br. knjige ulaska 4583

37. Okovratnik -beli organdi, ukrašen vezenim cvetovima i grančicama, u centar je umetnut ovalni medaljon od čipke. Po ivici našivena uzana mašinska čipka. Okovratnik je u zadnjem delu širi, krojen ravno.

Oko 1914.

Br. knjige ulaska 4584

ŠALCIVI

38. Šal -crna vunena tkanina izvezena po celoj površini, postava crno platno. U centru je kružni medaljon kombinovan od biljnih i geometrijskih ornamentata. U uglovima i ostaloj površini šala, biljni ornamenti. Najčešća je stilizacija lile i karanfila. U borduri je zbijeni biljni ornament, delimično stilizovan. Ivice su završene resama.

Kašmir, sredina XIX veka

Inv. br. 3966

39. Šal -bela vunena tkanina, komponovana po dijagonali. U jednom uglu utkani cvetni ornamenti crvene, plave i svetlosmedje boje. Ivice ovog dela ukrašene našivenom tkanom, ornamentisanom trakom. U suprotnom uglu, ali na široj površini izvezene su razbacane cvetne grane, a u uglu buket. Po ivicama ovog dela izvezene su cvetne grane. Vezeno je zlatnom niti i svilenim koncem u dva tona oranž i plavoj boji.

Kašmir, sredina XIX veka

Br. knjige ulaska 5066

40. Šal -sastavljen iz mnogo sitnih delova. Centar od crne vunene tkanine. Ostali delovi tkani u više boja. Ornamenti su stilizovani, biljni. Po našivenoj, višebojnoj borduri, izvezeni kiparisi. Ivice su završene resama.

Kašmir, druga pol. XIX veka

Inv. br. 3967

41. Šal -tkan u jednom komadu u više boja. U centru stilizovane zvezde. Ostala površina ukrašena raznim stilizovanim biljnim ornamentima. Na dva kraja, ivice završene resama.

Kašmir, kraj XIX veka

Inv. br. 4027

42. Šal -beli organdi, ukrašen belim vezom i ažuriranim ivicama. Postava svetlo zeleni taft. Šal je trouglast. Na ivicama ukrašen našivenim volanom od tila na koji je aplicirana briselska čipka radjena iglom.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 711

43. Š a l -svetlosmedja mašinska čipka, u obliku deltoida. Ornamenat čine cvetne grane i buketi.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 2545

44. Š a l -beli svileni voal bez ukrasa.

Oko 1900.

Br. knjige ulaska 5073

45. Š a l -svetlosmedji til ukrašen apliciranjem, klepovanom, briselskom čipkom. Ukrašen čine stilizovani svetovi na oba kraja uzanog, i dugog šala, a po ivicama je ukras u vidu petljica.

Poč. XX veka

Inv. br. 1957

OGRTAČI, KAPUTI

46. O g r t a č, pelerina -beli taft, postava belo platno. Kratak ogrtač, vatiran. Spređa i pozadi i u sredini znatno duži. Po donjim ivicama našivene svilene rese. Oko vrata nabrani uzani riš sa izvučenim nitima.

Oko 1905.

Inv. br. 4013

47. M a n t i l, večernji -crni brokat sa utkanim cvetnim ornamentima u istoj boji. Postava beli atlas. Ukrojen u struk. Zadnji deo duži. Rukavi u donjem delu piri. Spređa se zakopčava dugmadima. Okovratnik uzan, podignut.

Pariz, oko 1930.

Br. knjige ulaska 4551

ŠEŠIRI

48. Š e š i r -crna mašinska čipka; mali, uzani, ukrašen svetovima i lišćem od crnih perli. Dopunjen velom od crne mašinske čipke.

Vojvodina, oko 1880.

Br. knjige ulaska 2543

49. Š e š i r -tamnozeleno slama. Kalota prilično visoka, u donjem delu nešto uža. Obod širi. Šešir ukrašen sa četiri krupna cveta maka od somota i svile u tonovima oker, zelenim i plavim.

Austrougarska, oko 1910.

Br. knjige ulaska 4755

50. Š e š i r -kombinacija crne slame i čipke. Kalota čipkana, dosta visoka, postavljena crnim platnom. Obod je od crne mašinske čipke, talasaste ivice, pojačane žicom.

Austrougarska, oko 1910.

Br. knjige ulaska 4754

51. Š e š i r -crni, čupavi velur, kalota visoka. Obod široki. Ukras crna ripsana pantljika.

Oko 1920.

Inv. br. 2171

52. Š e š i r -bleda tirkiznoplava slama. Kalota visoka, ukrašen širokom, nabranom trakom od tafta u boji šešira. Obod širok, po ivici ukrašen vencem od svetloružičastog nezaboravka. Kalota postavljena belim satenom.

Oko 1920.

Br. knjige ulaska 2849

53. Š e š i r -zeleno slama, postava beli saten. Kalota visoka, obod uzan, na prednjem delu podignut. Šešir ukrašen širom, zelenom, ripsanom trakom kojom je opšiven i obod.

Beograd, oko 1924-25

Inv. br. 1891

54. Š e š i r -slama žućkasta i plava, protkana ružičastom, postava svetlosmedja svila. Šešir komponovan u naizmenične trake. Kalota visoka, obod uzani. Ukrašen uzana plava ripsana traka.

Beograd, oko 1924-25

Inv. br. 1890

55. Š e š i r - crvena slama, postava tamnosiva svila. Kalota visoka, bez oboda. Ukrašen crvenom svilenom trakom vezanom u mašnu. Oivičen istom trakom.

Beograd, oko 1927.

Inv. br. 2168

RUKAVICE

56. R u k a v i c e -crni, mašinski, vezeni til. Ornamenti floralni. Rukavice su duže, bez prstiju.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 1214

57. R u k a v i c e -beli. mašinski vezeni til. Ornamenti floralni. Duge, bez prstiju, u gornjem delu otvori za provlačenje trake.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 4566

58. R u k a v i c e -svetlosmedji svileni tanki konac, pletenje mašinsko. Duge, bez prstiju, ukrašene ažuriranim, geometrijskim ornamentima, a u centru korpom cveća.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 4565

59. R u k a v i c e -svetlosmedja jelenja koža. Rukavice su duge, sa unutrašnje strane se zakopčavaju sa po tri dugmeta.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 5071

60. R u k a v i c e, večernje -beli triko, duge. Na zadnjem delu u predelu članka zakopčavaju se sa po dva dugmeta.

Oko 1910.

Br. knjige ulaska 4753

TORBICE, TAŠNE

61. T o r b i c a, "pompadur" -crni muslin postavljen belim tilom. Obložena je svetlosmedjom briselskom klepovanom čipkom, apliciranom na til. Radi ukrasa po čipki su našivene šljokice i perle. Donji deo ukrašen plastičnim cvetovima.

Kraj XIX, poč. XX veka

Inv. br. 1953

62. T a š n a, večernja -srebrom obložene spoljne strane, a unutrašnji deo od svetloljubičaste kože. Na srebrnom delu ugravirana su dva trolista i jednostavan geometrijski ornament. Na levoj strani aplicirani vrlo dekorativni inicijali V.B., a u centru plavi kamen. Drška u vidu lanca.

Rusija, poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4791

63. T a š n a, večernja -metalna pletena žica. Gornji deo sa zatvaračem od istog livenog metala ukrašen raznobojnim staklenim kamenčićima, okruglog, ovalnog i četvrtastog oblika. Drška u vidu lanca.

Oko 1912.

Inv. br. 2246

64. T a š n a -maslinastozelena koža, postava svetlosmedja koža. Na prednjoj strani aplicirana metalna potkovica. Zatvarač i drška u vidu alke, hromirani.

Oko 1925.

Inv. br. 1892

65. T o r b i c a -bele perle i zeleni konac pleteni, postava svetlozelena svila. Drške od zelenog gajtana.

Beograd, oko 1930.

Inv. br. 1984

MARAMICE

66. M a r a m i c a -beli batist ukrašen vezenim pticama i grozdovima. U sredini vezeni inicijali I.N.P., sve je radjeno belim koncem. Opšivena belom mašinskom čipkom.

Druga pol. XIX veka

Inv. br. 3998

67. M a r a m i c a -svetlosmdji batist, od koga je načinjen centralni medaljon, oivičen širim ukrasom od tila na koji je aplicirana briselska kleplovana čipka. Ornamentat čine venčići, grančice i girlande.

Kraj XIX veka

Inv. br. 3997

68. M a r a m i c a -svetlosmedji batist, od koga je načinjen centralni medaljon, oikviren je širim ukrasom od briselske kleplovane čipke. Ornamenti su stilizovani, floralni, preovladjuju lale.

Kraj XIX veka

Inv. br. 1956

69. M a r a m i c a -beli batist, u jednom uglu ukrašen mrežastim vezom. Po ivicama izvezen uzani ažur, a zatim čipka radjena iglom, talasastih ivica.

Oko 1914.

Br. knjige ulaska 4561

70. M a r a m i c a -beli batist, u jednom uglu diskretno ukrašena ažuriranim vezom i grančicom u koju su ukomponovani inicijali N.S. Po ivicama je izvezen uzani ažur, a oivičen je širom, nežnom kukičanom čipkom sa cvetnim ornamentima.

Oko 1914.

Br. knjige ulaska 4562

71. M a r a m i c a - ružičasti žoržet, u jednom uglu naslikana je glava i ime Pole Negri.

Oko 1927.

Br. knjige ulaska 4932

LEPEZE

72. L e p e z a -svetlosmedja čipka radjena iglom "point de rose", ukras čine volute, rosete i grančice. Rebra od sedefa ukrašena ugraviranim, pozlaćenim rozetama sa volutama.

Sredina XIX veka

Br. knjige ulaska 346

73. L e p e z a -bela koža ukrašena raznobojnim slikanim scenama iz plemićkog života ranijih epoha. Na zadnjoj strani naslikani su pejzaži u medaljonima. Rebra od sedefa, ukras rezañ i probijen. U centru je žanr scena iz muzičkog života. Ornamentalni ukras karakterišu ornamenti pseudostilova.

Beč, druga pol. XIX veka

Inv. br. 1922

74. L e p e z a -svetlosmedja briselska kleplovana čipka, ukrašena cvetnim granama. Rebra od sedefa, sa graviranim i probijanim stilizovanim biljnim ornamentima. Neki gravirani delovi pozlaćeni.

Kraj XIX veka

Inv. br. 1960

75. L e p e z a -svetlosmedji taft i svilena gaza. Ukras čine grančice i girlande od okruglih i izduženih zlatnih i srebrnih šljokica. Rebra od svetlosmedjeg kaučuka ukrašena stilizovanim

biljnim ornamentima.

Francuska, oko 1900.

Inv. br. 1950

76. L e p e z a -ružičasti šanžan rips, ukrašen šljokicama imitira perje. Rebra od kosti ukrašena stilizovanim ornamentom rezanim i probijanim. Na drški kićanka od ružičastog konca ukrašena perlicama.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 5072

78. L e p e z a - svetloljubičasto nojevo perje. Rebra, imitacija kornjačevine, bez ukrasa.

Poč. XX veka

Inv. br. 1902

SUNCOBRANI

79. S u n c o b r a n, "marquise" -crna mašinska čipka, mali, na sklapanje, postava dvostruka, od sivog i belog tafta. Drška i vrh od kornjačevine, završeni kuglasto.

Francuska, druga pol. XIX veka

Br. knjige ulaska 4286

80. S u n c o b r a n -žučkasti rips moare, postava tanka čista svila iste boje. Malih je dimenzija. Po ivici i pri vrhu našivene su rese u istoj boji. Drška od rezbarene slonovače, završena u obliku cveta.

Oko 1880.

Br. knjige ulaska 2612

81. S u n c o b r a n -svetlosmedja mašinska čipka. Postava taft iste boje. Drška od belo obojenog drveta, završena jednostavnim ukrasom od slonovače.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 1309

82. S u n c o b r a n -crna mašinska čipka, postava crna svila. Čipka ukrašena cvetnim ornamentima. Po ivici suncobrana volan od crne mašinske čipke sa ornamentima cik-cak komponovanim. Na dršku pričvršćena ukrasna mašna od čipke i rips pantljike. Pri vrhu nabrani čipkani volan. Nedostaje drška.

Kraj XIX veka

Inv. br. 1976

83. S u n c o b r a n -crna mašinska čipka ukrašena krupnim cvetnim ornamentima. Postava crna svila sa umetkom od crne čipke. Dršak od crnog drveta ukrašen metalnom cizeliranom drškom.

Kraj XIX veka

Br. knjige ulaska 2703

84. S u n c o b r a n -crna čista svila, ukrašena vezom radjenim crnim svilenim koncem. Pri vrhu ukrasni nabor od iste svile. Drška od crnog bakelita, kasnija.

Oko 1910.

Inv. br. 1893

RUBLJE

85. P r s l u k -beli batist, gornji deo krojen ravno sa širokim naramenicama. Gornja ivica prsluka i naramenica ukrašeni mašinskim belim vezom sa otvorima za provlačenje trake. Na prednjem delu po dva poruba, a na zadnjem šav. Dole neznatno nabran, završen pojansom.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4581

86. P r s l u k -beli batist, oko izreza, otvora za ruke i na grudima ukrašen trakama mašinskog belog veza različite širine i uzanim porubima. Na grudima provučena svilena atlasna traka vezana u mašnu. Zakopčava se spređa sitnim dugmadima. Spređa malo

nabran u struku, završen pojansom.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4577

87. P r s l u k -belo platno, na prednjem delu porubi, na zadnjem ušici. Završen pojansom. Izrez ovalan, zakopčava se spreda dugmadima. Na grudima i oko izreza ukrašen je belim vezom (ručnim)

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4580

88. P r s l u k -belo platno, oko vrata ukrašen mašinskom čipkom sa otvorima za provlačenje trake. Izrez ovalan, zakopčava se spreda dugmadima. Na prednjem delu porubi, a u zadnjem ušici, završen pojansom.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4579

89. P r s l u k -belo platno, izrez ovalan, oko njega i otvora za ruke našivena mašinska čipka. Ispod grudi na obe strane poručići. Na prednjem delu našiven konkavan pojas, koji se zakopčava dugmetom.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4578

90. P r s l u k -beli batist, prsluk nabran u struku, završen užim pojansom. Zakopčava se na leđjima. Gornji deo je krojen ravno sa naramenicama od čipke, po sredini sastavljenim ažurom. Po gornjoj ivici ukrašen mašinskom čipkom i trakom belog veza sa otvorima kroz koje je provučena ružičasta atlasna traka.

Poč. XX veka

Inv. br. 1959

91. P o d s u k n j a - beli batist, ukrašen umetnutom čipkom i volanom od mašinske čipke. Duga, iz delova, u donjem delu nabrana i dvostruka. Pored čipke ukrašena i vertikalnim porubima.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4572

92. P o d s u k n j a -belo platno, po donjoj ivici ukrašena širim volanom sa belim vezom. Krojena iz delova, dužine do ispod listova.

Oko 1910.

Br. knjige ulaska 4573

93. K o š u l j a -beli batist, bogato ukrašena umetcima od mašinske čipke i belog veza. Duga, izrez trapezast, naramenice šire oko izreza i u donjem delu košulje, u umetcima, otvori za umećanje traka. U donjem delu ukrašena porubima, završena širim volanom od batista i čipke.

Poč XX veka

Inv. br. 2191

94. K o š u l j a - beli batist, duža, na grudima i donjem delu ukrašena mašinskom čipkom i belim vezom. Čipkom su izvodjeni ornament. Njome su ukrašene i naramenice. U donjem delu je našiven volan od tila i čipke.

Poč XX veka

Br. knjige ulaska 4736

95. K o š u l j a -belo platno, oko talasastog izreza i otvora za ruke ukrašena vezom. Na grudima izvezeni stilizovani cvetovi. Duga, zakopčava se na ramenima.

Oko 1910.

Br. knjige ulaska 4569

96. K o š u l j a, belo platno, ukrašena oko izreza, otvora za ruke i na grudima kukičanom i iglom radjenom čipkom. Na grudima izvezeni inicijali O.K. Košulja je duga, zakopčava se na ramenima.

Okolo 1910.

Br. knjige ulaska 4574

97. G a r n i t u r a -kombinezon, gaćice -belo platno, ukras biljna stilizacija radjena ažuriranim vezom. Kombinezon ravan, vezen na grudima, sa inicijalima V.S. Naramenice uzane. Po ivicama ažur. Gaćice sa širim nogavicama i pojasom. Vezeni ukras na spoljnoj strani nogavica, a po donjoj ivici ažur.

Okolo 1923.

Br. knjige ulaska 4571

98. K o m b i n e z o n sa gaćicama -svetloljubičasta čista svila, kombinezon ujedno krojen sa gaćicama. Sa strane u donjem delu plisirani ukras. Po gornjoj i donjoj ivici našivena svetlosmeđja mašinska čipka.

Okolo 1925.

Br. knjige ulaska 2594

99. G a ć e - belo platno, poluduge, nabrane, sa pojasom. Nogavice ukrašene umetnutim mašinskim vezom i volanom, takodje mašinski izvezenim.

Poč. XX veka

Inv. br. 2245

100. G a ć e -belo platno, poluduge, nabrane, sa pojasom, nogavice ukrašene porubima i ažurom, a završene volanom mašinski izvezenim.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4570

101. B l u z a za s p a v a n j e -belo platno, ravno krojena. Na prednjem delu je umetak od batista, mašinski izvezen, Okovratnik i rukavi ukrašeni volanom izvezenim mašinski.

Poč. XX veka.

Br. knjige ulaska 4576

102. B l u z a za s p a v a n j e -belo platno, krojena ravno, na grudima okovratniku i rukavima ukrašena belim mašinskim vezom. Na grudima porubi. Zakopčava se spređa.

Poč. XX veka

Br. knjige ulaska 4575

103. B l u z a za s p a v a n j e -belo platno, krojena ravno, na grudima, rukavima i okovratniku ukrašena belim mašinskim vezom. Na grudima i ledjima porubi. Zakopčava se spređa.

Poč. XX veka

Inv. br. 2179

104. L i z e z a -beli batist, po ivicama ukrašena belim vezom, ornamenat - tačkice ukomponovane u krug. Kroj ravan, izrez ovalan, rukavi kratki, kimono. Napred i sa strane otvorena.

Okolo 1920.

Br. knjige ulaska 4737

ČARAPE

105. Č a r a p e -beli tanki konac, pletene. U gornjem delu ukrašene čipkasto pletenim ornamentom i lozicom vezenom plavim perlama. Istim perlama su izvezeni inicijali S.P. i godina 1864.

Vojvođina, 1864.

Br. knjige ulaska 1994

106. Č a r a p e -beli tanki konac, pletene mašinski. Po celoj dužini ukrašene ažurima. Ornamentalni ukras naročito bogat u gornjem delu.

OBUĆA

107. C i p e l e, večernje -beli ševro, ukrašene vezom belim perlama. Potpetica srednja, šira. Kosta Nikolits & Co Belgrad. Beograd, oko 1904 Inv. br. 2187
108. C i p e l e, večernje -crni atlas, na prednjem delu ukras od štrasa. Potpetice visoke, nešto šire. K.u K. Lieferant H. Bauer, Wien I, Fleischmarkt 2 Beč, oko 1914 Br. knjige ulaska 4853
- 109 K a m a š n e -svetlosmedja čoja, zakopčavanje sa strane sa po 8 dugmadi. Oko 1914. Br. knjige ulaska 2592
110. C i p e l e -smedji boks, visoke, spreda na šniranje. Potpetica visoka, šira, zidana. Oko 1917. Inv. br. 1993
111. C i p e l e z a s n e g -crni vuneni triko. Donji deo oivičen gumom od koje su i djonovi. Postava crna čoja. Zakopčavanje spreda sa po 4 kopče. CS United States Rubber Company Oko 1920. Br. knjige ulaska 4745
112. C i p e l e, večernje -crni atlas, duboko izrezane sa kajišem preko risa, zakopčavaju se dugmetom. Potpetica visoka u donjem delu nešto šira. Oko 1925. Inv. br. 1992
113. C i p e l e, večernje-svetloljubičasti atlas bez ukrasa. Postava belo platno. Potpetica visoka. Oko 1930. Br. knjige ulaska 4555
- RAZNI DETALJI
114. M a š n a -svetloplavi atlas, na krajevima vezeni ukras, završen resama. Vezeni su cvetni ornamentu svilenim koncem u više boja. Druga pol. XIX veka Inv. br. 3996
115. P o j a s -svetlosivi triko, na prednjem delu ukrašen metalnom kopčom sa secesionistički stilizovanim cvetnim ornamentom. Po celoj površini aplicirani metalni kružići i trougli. Oko 1905. Br. knjige ulaska 4747
116. D r š k a z a b u k e t -posrebrana, ukras ugraviran, geometrijski ornamentu rasporedjeni u horizontalne pojaseve, ivica nazubljena. Drška tokarena kost. Druga pol. XIX veka Br. knjige ulaska 2149
117. D r š k a z a b u k e t -metalna, ukras dva afrontirana ogle- dala uokvirena ramom sa biljnim ornamentima, medjosobno spojena listovima vinove loze. Drška tokareni sedef. Druga pol. XIX veka Br. knjige ulaska 2150
118. D r š k a z a b u k e t -metalna, ukras dva lava u skoku kroz obruč od tirkiza. Drška tokarena kost. Druga polovina XIX veka Inv. br. 4004

- 119. N o v č a n i k -smedja koža, postava crvena koža. Prednja i zadnja strana ukrašene vezom perlama "petit point" bodom. Na jednoj strani izvezen je lenger sa ružama i godina 1853, a na drugoj ruže ukomponovane u geometrijski ornamenat.
Godina 1853. Br. knjige ulaska 4793
120. N o v č a n i k -srebrna pletena žica, izrazito malih dimen zija, donji deo ukrašavaju četiri viseće kuglice. Zatvarač bez ukrasa.
Oko 1910. Br. knjige ulaska 4285
121. K o r i c e z a v i z i t k a r t e -okvir smedja koža, ukrašene perlama i žanilom "petit point" bodom. Izvezena je ruža sa granama i godina 1864.
Godina 1864. Inv. br. 1969
122. K o r i c e z a v i z i t k a r t e -presovana hartija, postava beli rips moare. Na prednjem delu ukrašene, na gazi izvezenim cvetnim vencem, radjenim višebojnim svilenim koncem "petit point" bodom.
Kraj XIX veka Br. knjige ulaska 4564
123. Č e š a l j, "španski" -svetlosmedji nijansirani kaučuk, gornji deo dekorisan ornamentom na proboj, a u donjem delu je pet dugih zubaca.
Poč XX veka Inv. br. 1995
124. Č e š a l j, "španski"-crnosmedji nijansirani kaučuk, gornji deo ukrašen biljnim ornamentom u vidu voluta, na proboj. Završen sa pet dugih zubaca.
Poč. XX veka Br. knjige ulaska 4291
125. Č e š a l j, "španski"-tamnosmedji nijansirani kaučuk, po ivicama ukrašen biljnom stilizacijom, na proboj. Završen sa četiri zupca.
Poč. XX veka Br. knjige ulaska 4292
126. Č e š a l j -smedji kaučuk u dva tona, polukružan sa puno zubaca, u gornjem delu lučni ukras od svetlosmedjeg kaučuka.
Oko 1914. Br. knjige ulaska 4293
127. U k o s n i c a -smedji kaučuk, bez ukrasa, sa dva zupca.
Poč. XX veka Inv. br. 1995
128. U k o s n i c a -svetlosmedji kaučuk, u gornjem delu ukras u vidu listova, na proboj.
Poč. XX veka Br. knjige ulaska 1765
129. L o r n j o n -metalna drška ukrašena cizeliranim biljnim ornamentima. Okviri oko stakala bez ukrasa.
Kraj XIX veka Br. knjige ulaska 2595
130. D o g l e d -mesing ukrašen sivim sedefom.
Kraj XIX veka Br. knjige ulaska 2221
131. R e d i g a r a -smedja koža, korice ukrašene amblemom kraljice Marije Karadjordjević. U njima štampan popis igara dopunjen malom olovkom.
Beograd, 1929 Br. knjige ulaska 4933